

Branko Pavlović,
član Izvršnog komiteta Generali
osiguranja i predsednik Udruženja
aktuara Srbije

■ Prema podacima američke grupe organizacija koje se bore protiv prevara u osiguranju (Coalition Against Insurance Fraud), skoro 10 odsto svih prijavljenih šteta neživotnog osiguranja se može okarakterisati kao prevare u osiguranju. U nekim slučajevima osiguravajuće kompanije takve štete na vreme prepoznaju i odbiju, ali se dovoljno veliki deo takvih šteta plati, pa prevaranti nastavljaju da pokušavaju. Iako je i pokušaj prevare u osiguranju krivično delo, kazne u Srbiji su nedovoljno stroge da ozbiljnije odvrate pravarante od daljih pokušaja

Kume, izgore ti kuća!

Lazar Zuban, učitelj, pisar, prevodilac sa pet jezika i sudija Apelacionog suda, bio je jedan od zaslužnijih ljudi za formiranje moderne srpske države. Učestvovao je u donošenju Sretenjskog ustava. Za industriju osiguranja, Lazar je naznačajniji po tome što je prvi sklopio ugovor o osiguranju u Srbiji. Kod osiguravajućeg društva Assicurazioni Generali Austro-Italiche 1839. godine, osigurao je svoju kuću u beogradskom predgrađu Savamala od požara. Sve bi bilo u redu da mu samo nekoliko dana kasnije kuća nije do temelja izgorela. U današnje vreme, osigurani slučaj koji se desi posle nekoliko dana je jedan od osnovnih indikatora da je u pitanju prevara u osiguranju. Tada su ipak bila druga vremena, a i Lazar je bio jedan od najuglednijih ljudi u Srbiji, tako da mu je osiguranje isplatilo 175 talira. Iz današnje perspektive, samo po sebi se nameće pitanje da li je Lazar bio u još nečemu prvi u Srbiji.

Prema podacima američke grupe organizacija koje se bore protiv prevara u osiguranju (Coalition Against Insurance Fraud) skoro 10 deset svih prijavljenih šteta neživotnog osiguranja se može okarakterisati kao prevare u osiguranju. U nekim slučajevima osiguravajuće kompanije takve štete na vreme prepoznaju i odbiju, ali se dovoljno veliki deo takvih šteta plati, pa prevaranti nastavljaju da pokušavaju. Iako je i pokušaj prevare u osiguranju krivično delo, kazne u Srbiji su nedovoljno stroge da ozbiljnije odvrate pravarante od daljih pokušaja. Kazne su mnogo veće za delo realizovane prevare u osiguranju. Slična je situacija i u zakonodavstvu razvijenih zemlja, zbog čega osiguravajuće kompanije tamo zapošljavaju vrhunске stručnjake iz policije da utvrde da li su neke od sumnjivih isplata šteta prevare. Zakoni propisuju da osuđeni prestupnici moraju da vrate novac koji im je isplaćen za štetu, ali u praksi to ne ide baš lako, s obzirom na to da je teško izvršiti takve presude. Ipak, osiguravajuća društva ne odustaju od borbe protiv prevara, jer dugogodišnje zatvorske kazne, na koje prevaranti budu osuđeni, deluju kao dobra preventiva protiv budućih pokušaja prevara.

Skoro sve veće srpske osiguravajuće kompanije imaju formirane organizacione delove za sprečavanje prevara, koje se sa većim ili manjim uspehom bore protiv prevara. U cilju što efikasnije borbe

sa prevarantima, Udruženje osiguravača Srbije je pre nekoliko meseci obezbedilo osiguravajućim kompanijama moćan alat za borbu protiv prevara. FROPS softver britanske kompanije Salvio, za prevenciju prevara, je analitički alat koji se koristi u osiguranju i drugim finansijskim sektorima. Glavni cilj FROPS-a je da sakuplja, upoređuje, istražuje i analizira velike količine podataka. On traži anomalije odstupanja ili nekoherentnosti u podacima s ciljem otkrivanja prevarnih radnji koje dovode do gubitaka prihoda. FROPS analizira najširi spektar informacija kako bi obezbedio najefikasnije analitičko okruženje sa maksimalnom preciznošću ključnih indikatora prevara. On vrši indeksiranje podataka iz kojih obračunava rizik od prevare. Funkcioniše nezavisno od drugih programskih okruženja.

Ključni indikatori prevara su parametri štete koji sa velikom verovatnoćom ukazuju na postojanje prevarne radnje. Oni predstavljaju kritičnu tačku za uspostavljanje sistema za otkrivanje i sprečavanje prevara. Pravilnim kombinovanjem ovih indikatora, sužava se skup šteta koje su potencijalno prevare. Sektor za borbu protiv prevara se fokusira na ovaj skup u daljoj kontroli i analizi, što povećava njegovu efikasnost. Prepoznavanjem nestruktuiranih podataka, tekstualnih datoteka, skeniranih dokumenta, itd. FROPS omogućava njihovo pretraživanje, analizu i kategorizaciju. Tako pripremljeni podaci daju analitičaru neophodnu širinu za proces istrage.

Takođe, FROPS analizira socijalne mreže kvantitativnom tehnikom koja kombinuje organizacionu teoriju sa matematičkim modelima. Na osnovu tih algoritma, analitičar može bolje da razume dinamiku grupa, mreža i organizacija. Može da identifikuje lica ili organizaciju koja krije informaciju, da prati i analizira kako se mreže razvijaju u toku vremena i da velikom brzinom utvrdi važne karakteristike posmatrane grupe.

Putem FROPS-a, sve osiguravajuće kompanije će imati pristup zajedničkim podacima o potencijalno sumnjivim licima i štetama. Zajednički pristup borbi protiv prevara će sigurno doprineti efikasnijoj borbi osiguravača, što za pravarante znači veći rizik od kazne, a za poštene građane jeftinije osiguranje, jer će se manje novca rasipati na lažne štete. ■